

Chlamydia abortus en quarantaine

> Herman Scholten, Gezondheidsdienst voor Dieren

Over abortus bij kleine herkauwers wordt regelmatig geschreven en gepraat. Niet zonder reden, want de meeste infectieuze oorzaken van abortus bij kleine herkauwers zijn besmettelijk voor de mens. Voorzorgsmaatregelen nemen en bewust zijn van de risico's kan de kans op besmetting verkleinen. Dit is zeker van belang voor bedrijven met een publieksfunctie, zoals kinderboerderijen en zorgboerderijen.

Eén van de meest voorkomende infectieuze oorzaken van abortus bij schapen en geiten is Chlamydia abortus. Deze bacterie kan sporadisch ook bij runderen en herten abortus veroorzaken. Wanneer C. abortus voor dag 90 van de dracht voor het eerst op een bedrijf wordt geïntroduceerd, kan dit tot grote problemen leiden. Niet alleen treden dan abortusgevallen op, ook worden meestal verzwakte of dode lammeren geboren. In het eerste jaar van infectie kan abortus voorkomen bij dieren van alle leeftijden. In de jaren daarna stabiliseren de problemen zich. Op termijn vindt bijna alleen abortus plaats bij dieren die voor het eerst aflammeren en bij aangekochte dieren. Na een uitbraak blijft de infectie in een koppel aanwezig. De dieren die hebben geaborteerd, hebben in de regel voldoende immuniteit opgebouwd en zullen niet opnieuw door C. abortus aborteren.

Abortus veroorzaakt door C. abortus treedt in het laatste deel van de dracht op. Uitscheiding van C. abortus kan al enkele dagen voordat abortus optreedt en tot twee weken daarna in grote aantallen plaatsvinden. Ook kunnen geïnfecteerde schapen en geiten tijdens de bronst de bacterie weer uitscheiden. Verwerpemde schapen en geiten zijn meestal niet of slechts kort ziek, soms blijven de dieren aan de nageboorte staan. C. abortus wordt vaak binnengehaald door aankoop van besmette vrouwelijke dieren.

Quarantainestal

Abortus bij kleine herkauwers op een bedrijf met een publieksfunctie vraagt om snel en vakkundig ingrijpen. Verwerpemde dieren moeten in een quarantainestal worden geplaatst. In de eerste plaats dient een diagnose te worden gesteld. Dit kan door vrucht en nageboorte aan te bieden voor pathologisch onderzoek. Overleg daarnaast met uw dierenarts welke maatregelen mogelijk zijn om de risico's voor bezoekers en verzorgers in te perken. In ieder geval mogen publiek en zeker zwangere vrouwen en andere risicogroepen niet bij de aborterende dieren komen. Ook is het belangrijk om voor het eigen personeel voorzorgsmaatregelen te nemen.

Een goede quarantainestal staat het liefst zo ver mogelijk van het publiek vandaan. Een lint door de stal als afscheiding is beslist onvoldoende. Bij de ingang van de quarantainestal dient een ontsmettingsbak te staan. Het is verstandig om gebruikte materialen achter te laten in de quarantainestal en alleen na reiniging en ontsmetting weer mee te nemen naar buiten. Ook het gebruik van aparte kleding en schoeisel is een must. Bij het verlaten van de stal is een goede handenwasfaciliteit onontbeerlijk. Concluderend kan worden gesteld dat C. abortus een zoönoseverwekker is die niet op bedrijven met een publieksfunctie thuishoort. Wees daarom voorzichtig met de aankoop van vrouwelijke dieren, aangezien dat de meest 'effectieve' manier is om een infectie op een bedrijf te introduceren. In het geval abortus bij kleine herkauwers is het belangrijk om een plan van aanpak te hebben. Alleen dan kunt u zo adequaat mogelijk handelen.

- Een eenmaal opgelopen infectie met Chlamydia abortus is vrijwel niet uit een koppel te krijgen.
- Abortus treedt in de regel op in het laatste deel van de dracht.
- Een afwijkend aantal abortussen is aangifteplichtig bij de NVWA (zie www.nvwa.nl).
- Door pathologisch onderzoek op vrucht en nageboorte kan een infectieuze oorzaak van abortus worden vastgesteld.

Quarantaineprotocol

Wanneer er nieuwe of zieke dieren zijn, kunnen deze apart worden gezet in de quarantainestal. Ook bij een abortus wordt het moederdier en eventuele jongen apart gezet. Hieronder is een voorbeeld te vinden van een protocol uit het Keurmerk Kinderboerderijen. Deze kan naar de eigen situatie aangepast worden.

In het protocol is te vinden wat er moet gebeuren, welke regels er gelden en welke maatregelen er genomen moeten worden wanneer een dier ziek wordt.

Maatregelen en protocol

In de quarantainestal gelden verschillende hygiënemaatregelen bij besmettelijke ziekten/zoönosen of bij abortus:

- Eerst worden de gezonde dieren verzorgd.
- Trek een (wegwerp)overall en schoenhoezen aan.
- Draag wegwerphandschoenen om overdracht van ziektekiemen te voorkomen.
- Nadat de zieke dieren verzorgd en gevoederd zijn, gooi je de wegwerpoverall en schoenhoezen weg, zodat er geen uitwisseling van ziektekiemen mogelijk is via kleding.
- Indien een gewone overall wordt gebruikt, dan wordt deze bewaard in de quarantainestal. Deze moet apart worden gewassen van andere kleding, minimaal 60 graden en volledig wasprogramma.
- Gebruiksvoorwerpen zoals touwen, halsters, emmers etc. die bij zieke dieren gebruikt worden mogen de quarantainestal/-weide niet verlaten.
- Voer en strooisel voor de dieren wordt zo mogelijk in dezelfde ruimte bewaard.
- Risicogroepen (zoals zwangere vrouwen) mogen niet in contact komen met (zieke) dieren in quarantaine.
- Bij twijfel wordt altijd de dierenarts en/of huisarts ingeschakeld door de beheerder.
- Na gebruik van de quarantainestal wordt de gehele stal en alle materialen die met het dier in aanraking zijn geweest gereinigd en ontsmet.

Wanneer een dier in de quarantainestal zit, maar geen besmettelijke ziekte heeft, dan gelden bovenstaande regels niet of in mindere mate.